

သင့်ငါးမွေးမြူရေးရာသီ ကာလတိုတောင်းနေပါက မည်သည်တို့ကို သင်လုပ်နိုင်သနည်း။

ကြိုတင်အစီအစဉ်ချခြင်း

ငါးကန်၏ တည်နေရာအား အစကနဦး မြေနေရာရွေးချယ်ချိန်မှ စပြီး မှန်ကန်စွာရွေးချယ်ခြင်းသည် နှစ်ကုန်ပိုင်းတွင် ရေခန်းခြောက်မည့်အလားအလာကို လျော့နည်းစေသည်။ ငါးကန်တစ်ခု ရွေးချယ်ရာတွင် မြေဆီလွှာအမျိုးအစား၊ ရေပေးဝေမှု အကြိမ်အရေအတွက်နှင့် ရေရရှိသည့်ရာသီ၊ သူခိုး ခိုးမှုအန္တရာယ်နှင့် ရေကြီးမှုအန္တရာယ်ကို မည်သို့ လျော့ချနိုင်သည်တို့ကို ဂရုတစိုက်စဉ်းစားရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဖြစ်နိုင်ပါက မြေအမျိုးအစားပြ မြေပုံကိုစစ်ဆေးပြီး ရွှံ့စေးပါဝင်မှုနည်းသည့် မြေဆီလွှာများကို ရှောင်ရှားရပါမည်။ ၎င်းမြေ အမျိုးအစားများသည် ရေကိုထိန်းသိမ်းထားနိုင်မှု မရှိပါ။

သဲနန်းမြေများအတွက် ငါးကန်အား မြေဩဇာကောင်းကောင်း ကျွေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ သို့မှသာ သဘာဝမျောလှေးများ ပေါက်ပွားမှုကို အားပေးမည်ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းသဘာဝမျောလှေးများသည် ငါးကန်အောက်ခြေတွင် ဗန်သစ် ဖုန်အလွှာ တည်ဆောက်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ ၎င်းတို့သည် သဲနန်းမြေဆန်သည့် ငါးကန်အောက်ခြေရှိ မြေလွှာတွင်ရှိသည့် သေးငယ်သည့် အပေါက်ငယ်လေးများအား ပိတ်ဆို့ပေးမည် ဖြစ်ပါသည်။

ရာသီတိုငါးမွေးမြူရေးအတွက်ရွေးချယ်စရာနည်းလမ်းများ

• ဆည်ရေသွင်းစနစ်များ အသုံးပြုစိုက်ပျိုးသည့် စပါးစိုက်ခင်းများအားအသုံးပြုပြီး ငါးသားပေါက်များအား ထုတ်လုပ်ထားနိုင်ပါသည်။ ထို့နောက် ရာသီအလိုက်မွေးမြူသည့် ငါးကန်များတွင် မိုးရေအပြည့်အဝ ရရှိသည့်အခါ ငါးသားပေါက်များအား ၎င်းကန်များအတွင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့ထည့်သွင်းပြီး မွေးမြူနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

• ကုန်းမြင့်ဒေသများတွင် တစ်နှစ်ပတ်လုံးရေရှိသည့် အသားတိုးငါးမွေးကန်များတွင် ဆောင်းတရာသီလုံး ငါးများကိုမွေးမြူထားပါ။ ထိုသို့ မွေးမြူရာတွင် ငါးအကောင် အရေအတွက်အား ပုံမှန်ထက် ပိုမို ထည့်သွင်းမွေးမြူထားပါ။ ထို့နောက် ရာသီအလိုက်မွေးမြူသည့် ငါးကန်များ မိုးရေ အပြည့်အဝရရှိသည့်အခါ နှစ်ချို့ ငါးသားပေါက်များအဖြစ် ချက်ခြင်း ထည့်သွင်းမွေးမြူနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

• ဈေးကွက်တွင် ရောင်းချနေသည့် အရွယ်ရှိသည့် တိုင်းရင်းငါးငယ်များအားမွေးမြူပါ။ ၎င်းတို့ကို မွေးမြူပြီး (၆) ပါတ်အကြာမှ စပြီး ကွင်းတားပိုက်ကို အသုံးပြုပြီး ရွေးချယ်ဖမ်းယူခြင်း စနစ်ဖြင့် ဖမ်းယူ

နိုင်ပါသည်။ ထို့နောက် တိုင်းရင်းငါးငယ်များအား (၂) ပါတ်တခါ ဖမ်းယူနိုင်ပါသည်။

• ရေအနက် ၃-၄ ပေရှိသည့် ရာသီအလိုက် ငါးမွေးမြူသည့် ကန်များတွင် တိုင်းရင်းငါးငယ်များကိုသာ ထည့်သွင်းမွေးမြူပါ။ မွေးမြူပြီး (၆) ပါတ်အကြာ မှစပြီး ရွေးချယ်ဖမ်းယူခြင်းစနစ်ဖြင့် စတင် ဖမ်းယူနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး နှစ်ပါတ်ခြား တစ်ခါ ဆက်လက် ဖမ်းယူသွားနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

• ပလပ်စတစ်အပါးလွှာ အုပ်ထားသည့် တာပေါ်လင်စများဖြင့် WISH ငါးကန်ပြုလုပ်ပြီး မွေးမြူရန် စဉ်းစားပါ။

• ရေကယားအိုးများ၊ ကွန်ကရစ်ကွင်းများ၊ ငါးကန်ငယ်များတွင် လေရှူသည့် ငါးမျိုးများဖြစ်သော အထူးသဖြင့် ငါးရူ (Clarias catfish) နှင့် ငါးပြေမ ငါးမျိုးများအား (Anabas testudineus) မိသားစု စားသုံးနိုင်ရန်အတွက် မွေးမြူရန် စဉ်းစားပါ။

• ဆည်မြောင်း၊ တူးမြောင်းများနှင့် ရေပေးဝေရေး ရေလှောင်ကန်များတွင် ငါးကို လှောင်ကန်များ၊ လှောင်ချိုင့်များဖြင့် မွေးမြူရန် ဖြစ်နိုင်ခြေ ရှိ/မရှိ ဒေသန္တရ အစိုးရအာဏာပိုင်များနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ပါ။

• ရေတွင်ပျော်ဝင်သည့် အောက်စီဂျင် ပိုမိုများပြားလာစေရန်နှင့် ငါး ထိန်းသိမ်းသိုလှောင်နိုင်စွမ်းကို တိုးမြှင့်နိုင်ရန်အတွက် လေဝင်လေထွက်ကောင်းစေသော စနစ်များ တပ်ဆင်ခြင်းကို စဉ်းစားပါ။

• ငါးကန်အတွက် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း အရိပ်ပေးခြင်းနှင့် မိသားစုအတွက် စွမ်းအင်ပံ့ပိုးမှုအနေဖြင့် အသုံးပြုသည့်...

နေရောင်ခြည်စွမ်းအင်သုံး ဆိုလာပြားများအား ငါးကန်၏ အပေါ်တွင် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း တင်ထားရန်အတွက် စဉ်းစားပါ။ ထိုကဲ့သို့ ထားခြင်းအားဖြင့် ကန်အတွင်းမှ ရေငွေ့ပြန်မှု လျော့နည်းစေမှာ ဖြစ်ပါသည်။

- မြစ်အတွင်း ငါးဖမ်းသူများအတွက် ငါးစာအပါအဝင် ငါးအသေးအရွယ်အစားများအား ရောင်းချနိုင်မည့် အခြေအနေများအားလေ့လာပါ။ ထို့အတူ ငါးငယ်များအား အခြောက်ခံခြင်း၊ ကြပ်တင်ခြင်း၊ ဆားနယ်ခြင်း တို့ဖြင့် အစာပြေစားစရာ အစားအစာပြုလုပ်သူများထံ ရောင်းချနိုင်မည့် နည်းလမ်းများအားလည်း လေ့လာထားပါ။

ကန်ရေပမာဏတင်ကျဆင်းချိန်တွင်ရွေးချယ်စရာများ
 ပါတ်ဝန်းကျင်ရှိ ရေထုအတိုင်းအတာ လျော့နည်းလာခြင်းနှင့် ငါးကန်အတွင်းရှိ ရေမျက်နှာပြင်လျော့နည်းလာခြင်း သို့မဟုတ် ငါးကန် ခြောက်သွေ့လာပါက ငါးများကြီးထွားရန် ရာသီတိုတောင်းလာမှာ ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းအခြေအနေတွင် တိုက်ရိုက်အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသော အိမ်ထောင်စုများနှင့် NGO များအား MYSAP Inland မှ အောက်ပါတို့ကိုစဉ်းစားရန် အဆိုပြုပါသည်။

- အကယ်၍ စီးပွားရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ရေထုအပေါ် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်ခြင်း မရှိပါက ကုန်ကျစရိတ် မြောက်များစွာ မရှိပါက ငါးကန်အတွင်းသို့ အနိမ့်အမြင့်စနစ်ဖြင့် ရေများကို ထည့်သွင်းခြင်း၊ ရေစုပ်တင်ခြင်းဖြင့် ငါးကန်တွင်းသို့ ရေဖြည့်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပါ။

- ကန်ကို တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းငါးဖမ်းပြီး ဈေးကွက်ဝင် အရွယ်အစားရှိ ငါးများအား ဖြစ်နိုင်သမျှ အမြန်ဆုံးရောင်းချပါ။ လတ်လတ်ဆတ်ဆတ် ရောင်းချရန်မဖြစ်နိုင်သော ပိုလျှံသောငါးများအား ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းထားပါ။ ကျန်ရှိနေသေးသော ငါးများကို ကန်အတွင်း ရေအနည်းငယ်ကျန်သည်အထိ ဆက်လက်မွေးထားပြီးမှ ရောင်းချပါ။
- အကယ်၍ လယ်သမားတစ်ဦး၌ အနီးအနားတွင် အခြားကန်တစ်ခုရှိပါက သင့်ကန်မှ အကြီးဆုံးငါးများအားဖမ်းခြင်းဖြင့် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းငါးဖမ်းခြင်းကို ဆောင်ရွက်ပါ။ ထို့နောက် ရေခမ်းခြောက်လာပြီဖြစ်သော သင့်ကန်အတွင်းမှရေအား အခြားလယ်သမား၏ ကန်အတွင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့သွင်းယူပြီး (အကုန်အကျမများပါက) ကျန်ရှိနေသောငါးငယ်များကို ၎င်းကန်အတွင်းသို့ ဆက်လက်မွေးမြူနိုင်ရန် ရွှေ့ပြောင်းပါ။
- အနီးအနားတွင် ငါးများအားပြောင်းရွှေ့နိုင်သည့်အခြားကန် မရှိပါက ကန်တွင်းမှ ဈေးကွက်ဝင်အရွယ်အစား ငါးကြီးများအားဖမ်းပြီး ရောင်းချပါ။ အကယ်၍ ဈေးကွက်ဝင်ရောင်းချနိုင်သည့် အရွယ်အစားသို့ ငါးများမရောက်ရှိသေးပါက ၎င်းငါးများကို နှစ်ချို့ငါးသားပေါက်အဖြစ် ငါးအသားတိုးမွေးမြူရန် ငါးကန်အတွင်း ရေအလုံအလောက်ရှိသည့် အခြားတောင်သူမိသားစုသို့ မွေးမြူရန် ရောင်းချပါ။

Contact: inlandmysap@cgiar.org

MYSAP Inland

**ရက်စွဲတင်ပြခြင်းနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံတင်ပြခြင်း
 ငါးမွေးမြူရေးနှင့် ငါးမွေးမြူရေးနည်းလမ်းများ**

